

при художньому сприйнятті.

Висновки. Зі зміною парадигми сучасної освіти, переорієнтацією на розвиток фахівців у контексті культури, особливою цінністю стає різнобічно сформована особистість. Це зумовлює необхідність посилення уваги до розвитку художньої культури майбутніх вихователів в освітньому процесі. Сформоване естетичне ставлення забезпечує гармонійну єдність зовнішнього світу, культури і внутрішнього світу особистості, що дає підставу майбутнім вихователям взаємодіяти із навколишнім світом і культурою з метою емоційно-ціннісного пізнання дійсності, самореалізації, формування естетичної картини світу.

Список використаних джерел:

1. Беляев И. А. Ценностное содержание целостного мироотношения /И. А. Беляев // Вестник Оренбургского государственного университета. — 2004. — № 2. — С. 9-13.
2. Запесоцкий А.С. Образование: философия, культурология, политика. /А.С. Запесоцкий - М.; Наука, 2002. - 298 с.
3. Краткий словарь по эстетике: Кн. для учителя / [Под ред. М.Ф. Овсянникова]. - М. Просвещение, 2003. - 223с.
4. Каган М. С. К вопросу о понимании культуры /М. С. Каган. //Философские науки. - 1989. - № 5.-С. 78-81.
5. Лернер И.Я., Журавлева И.И. Прогностическая концепция целей и содержания образования. [Текст] / И.Я. Лернер, И.И. Журавлева - М.: Ротапринт ИТП и МИО РАО, 1994. - С. 74-75.
6. Общечеловеческие ценности // Новейший философский словарь / Сост. А.А. Грицанов. — Мн.: 1999. — 896 с.
7. Сальдаева О. В. Художественное образование студента (целостная педагогическая система). [Текст] / О.В. Сальдаева. - М.: Дом педагогики, 2008. -185 с.
8. Сластенин В.А. и др. Педагогика: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / В. А. Сластенин, И. Ф. Исаев, Е. Н. Шиянов; [Под ред. В.А. Сластенина]. - М.: Издательский центр "Академия", 2002. - 576 с.

ТВОРЧИСТЬ У СТРУКТУРІ ОСОБИСТОСТІ ПЕДАГОГА ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ

Марія Іжаківська, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: О.П. Демченко, кандидат педагогічних наук, доцент

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)

**ART IN THE STRUCTURE OF PERSONALITY OF TEACHER
OF THE GIFTED CHILDREN**

Maria Ijakivska , master's student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. Обґрунтовано значення спеціальної підготовки майбутніх педагогів до розвитку обдарованості дітей. Розкрито сутність креативності та творчого підходу в професійній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти. Показано особливості педагогічної творчості.

Ключові слова: творчість, педагогічна творчість, педагогіка творчості, креативність, креативна компетентність, обдарованість, обдаровані діти.

Abstract. The importance of special preparation for the development of children's giftedness is substantiated. The essence of creativity and creative approach in the professional activity of the teacher of the institution of preschool education is revealed. The features of pedagogical creativity are shown.

Key words: creativity, creativity, pedagogical creativity, pedagogy of creativity, creative competence, gifted, gifted children.

В умовах перехідного періоду розбудови вітчизняної системи освіти необхідно вдосконалювати підготовку майбутніх педагогів, приведення її у відповідність європейському рівню кваліфікації. Такі фахівці нової формації мають бути здатними

працювати в умовах особистісно зорієнтованого підходу з дітьми всіх категорій, з різними здібностями та рівнем вихованості. З огляду на це, необхідно змінити традиційну орієнтованість педагогічної освіти на вироблення в студентів готовності до організації освітнього процесу в цілому, до роботи з так званою «типовою дитиною», розвиток якої відповідає умовній віковій нормі. Тому актуальним напрямом педагогіки вищої школи є формування у майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти спеціальної компетентності до роботи з розвитку обдарованості дітей.

Для вдосконалення підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти важливе значення мають положення, визначні в нормативних документах про освіту (Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті, Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки», Законах України «Про освіту» та «Про вищу освіту». Так, у «Національній стратегії розвитку освіти на 2012–2021 роки», визначені напрями реформування освіти, безпосередньо пов'язані з підготовкою педагогів нової генерації, зокрема: забезпечення системного підвищення якості освіти на інноваційній основі, вдосконалення системи підвищення кваліфікації педагогічних працівників тощо [16]. Важливим напрямом реалізації «Концепції розвитку освіти на період 2015-2025 років» є реформування системи підготовки й перепідготовки педагогічних, управлінських кадрів в освітньому секторі, що вможливить самостійне обрання місця підвищення кваліфікації; реалізація поетапного переходу до нової системи оплати праці вчителів, що міститиме стимулювальний складник [11].

Низка публікацій вітчизняних дослідників яскраво ілюструє, що підготовка педагога дошкільного фаху, в першу чергу, повинна відповідати вимогам сучасності, адже це перша освітня ланка, від якої залежить рівень освіченості і вихованості майбутнього покоління. Вона має свою специфіку, ґрунтується на основних дидактичних закономірностях побудови процесу фахової підготовки у вищому навчальному закладі. Проблеми якісного оновлення та вдосконалення змісту професійної підготовки фахівців дошкільної освіти увагу надають та сучасні українські дослідники Г.Беленька, А.Богущ, З.Борисова, Е.Вільчковський, Н.Гавриш, Є.Карпова, К.Крутий, О.Кучерявий, І. Луценко, Н. Лисенко, Г. Сухорукова, І. Рогальська-Яблонська та ін.

У науковому дискурсі пострадянського освітнього простору в останні десятиріччя започатковані наукові розвідки, присвячені окремим аспектам формування педагога обдарованих дітей, їх авторами є українські (О.Антонова, В.Демченко, О.Демченко, Л.Корецька, Д.Корольов, Л.Радзіховська, Р.Семенова, Г.Тригубець, В.Ушмарова, Н.Федоров, М.Шемуда О.Черншов та ін.), білоруські (Є.Алехнович, Я.Коломінський, Є.Панько, Т.Поздєєва, Н.Старжинська, О.Чеснокова та ін.), латвійські (Р.Бебре, М.Віднере, І.Жогла, Т.Коке, Ю.Стабиниш, С.Тубеле та ін.), російські (С.Маркова, Г.Тарасова, В.Юркевич та ін.) учені.

Поділяємо думку О.Демченко [6], що такі дослідження ще не оформилися в цілісний напрям педагогічної освіти та лише перманентно впроваджуються в практику вищої педагогічної школи. До того ж, спостереження за освітньою практикою показали, що в роботі вихователів ЗДО і вчителів часто проявляється шаблонність, одноманітність, консерватизм, інертність, відсутність творчості, прагнення до новизни, індивідуального стилю тощо. Також простежується тенденція придушення окремими педагогами в дітей проявів творчої активності, оригінальності, власного погляду на розв'язання пізнавальних завдань. Пояснюємо це тим, що одні вчителі не хочуть розвивати творчий потенціал учнів та їхні спеціальні здібності, інші – не вміють цього робити, оскільки система вищої педагогічної освіти переважно орієнтує їх на роботу з «середнім» учнем.

На сьогодні підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти розглядається науковцями як багатофакторна структура, головне завдання якої полягає у набутті кожним студентом особистісного смислу діяльності, формуванні фахової майстерності, постійно зростаючому інтересі до роботи з дітьми та їхніми батьками, а також у розвитку успішності в діяльності [17, с. 101].

Високий рівень професійно-педагогічної підготовки, на думку вчених [8],

забезпечується оволодінням трьома групами знань та вмінь. Використовуючи такий підхід, можна визначити знання та вміння, необхідні для забезпечення високого рівня професійно-педагогічної підготовки педагога до роботи з обдарованими дітьми (таблиця 1).

Таблиця.1

Знання та вміння, необхідні для забезпечення високого рівня професійно-педагогічної підготовки вчителя до роботи з обдарованими учнями

<i>Загальнонаукові та фахові</i>	<i>Фізіологічні та психологічні</i>	<i>Педагогічні та методичні</i>
теорія відповідного предмету, основи суміжних предметів та вміння використовувати знання у процесі роботи з розвитку здібностей і обдарувань дітей.	вікові особливості фізичного та психологічного розвитку школяра, психологія навчання й виховання; поняття і види обдарованості та здібностей.	сутність педагогічного процесу; теорія і методика навчання та виховання школярів, наукова організація праці педагога і дітей.

Готовність педагога до роботи з обдарованими дітьми виявляється у високому рівні професійно-педагогічної компетентності спеціаліста до такого виду діяльності, що базується на сукупності спеціальних знань і вмінь та стійкому вмотивованому бажанні здійснювати цю діяльність. Науковці виокремлюють такі компоненти готовності вчителя до роботи з обдарованими учнями: позитивна мотивація; достатній рівень професійно-педагогічної компетентності; рефлексія і корекція [8].

Як зазначає О.Демченко [5; 6], формуванню обдарованості в закладі освіти сприяє, в першу чергу, педагог-фасилітатор, який відіграє роль партнера у процесі саморозвитку та самореалізації дитини. Такий педагог за роки навчання у ЗВО повинен сформувати відповідну компетентність, яка в подальшому допоможе йому вчасно розпізнати обдаровану особистість та змодельовати для неї подальшу траєкторію особистісного зростання [6].

Створення особливих освітніх умов для розвитку творчості та здібностей дітей, включення їх в інклюзивний процес може забезпечити креативний педагог. Дослідники [2; 7; 18] роблять акцент на творчості в педагогічній діяльності, оскільки рівень сформованості особистісних і професійно значущих якостей майбутнього педагога, його готовність до професійної діяльності, знаходяться в прямо пропорційній залежності від рівня розвитку творчого потенціалу. У такому контексті увагу привертає позиція О. Голюк, яка стверджує, що рівень сформованості особистісних і професійно значущих якостей майбутнього педагога, його готовність до професійної діяльності, знаходяться в прямо пропорційній залежності від рівня розвитку творчого потенціалу. Творчий потенціал майбутнього педагога пояснюється як «інтегративна комплексна властивість особистості, що забезпечуватиме високий рівень її самоорганізації в майбутній професійній педагогічній діяльності та сприятиме руху до вільної самореалізації і творчості» [2, с. 40].

У науковому фонді широко представлені праці [1 2; 3; 4; 5; 10], присвячені сутності, специфіці педагогічної творчості, показують її складність та неповторність порівно з творчістю в науці, мистецтві, техніці. Учені [1] виділяють окрему галузь «педагогіка творчості» як науку про педагогічну систему двох діалектичне зумовлених видів людської діяльності: педагогічного виховання і самовиховання особистості в різних видах творчої діяльності і спілкування з метою всебічного і гармонійного розвитку творчих здібностей як окремої особистості, так і певного колективу.

Педагогічну творчість В.Кан-Калик і Н.Нікадоров [10] розглядають як співтворчість в педагогічній дійсності, яка безперервно змінюється, як мистецтво і як конкретизацію педагогічного ідеалу вчителя в системі завдань, які постійно розв'язує педагог в умовах педагогічної праці. При цьому дослідники зазначають, що творча педагогічна діяльність вчителя завжди зумовлюється індивідуально-психологічними особливостями творчої

навчальної діяльності учнів, в свою чергу творча навчальна діяльність учня зумовлена рівнем і характером творчої діяльності вчителя.

Дослідники виділяють професійно значущі особливості педагогічної творчості: спресованість в часі, яка зумовлена потребою, як це буває, негайно діяти; відносна віддаленість наслідків (нерідко ледве помітних, часткових); спрямованість на досягнення лише позитивних результатів; співтворчий характер взаємодії суб'єктів педагогічного процесу, в якій тісно переплітається творчість усього вчительського колективу, батьків, вихованців; публічність професійної праці вчителя. Значна частина педагогічної творчості здійснюється на людях, в публічній обстановці; особливість предмету творчості – людини, що розвивається, формується, і її «інструменту» – особистості «вихователя-творця» [5].

В останні роки в тезаурус психології та педагогіки [19] введено термін «креативна компетентність» як готовність адаптивно застосовувати отримані знання, доповнювати систему знань самостійно і прагнення до самовдосконалення. Вона є інтегральною, важливою для кожного педагога, а найбільше для того, хто працює з обдарованими дітьми.

У професійній педагогіці напрацьовані ефективні підходи, розроблені й впроваджені методи й прийоми формування творчого потенціалу майбутніх фахівців психолого-педагогічного профілю [7; 9; 12; 13; 14; 15; 18] та розвитку креативності здобувачів вищої педагогічної освіти [3; 4; 5; 6; 20]. Зокрема, О.Демченко та І.Купуле вважають, що формувати креативну компетентність як інтегративну якість майбутнього педагога обдарованих дітей необхідно, використовуючи потенціал різних педагогічних дисциплін, проводячи роботу в декількох напрямках: засвоєння студентами системи знань з основ психології та педагогіки творчості; формування професійних цінностей як складової креативної компетентності; розвиток характеристик, які необхідні творчому вихователю і зможуть забезпечити індивідуальний стиль його діяльності.

Отже, розробляючи систему підготовки студентів у вищій школі до роботи з такою категорією дітей, вважаємо за необхідне звернути важливу увагу на формування креативної компетентності майбутніх фахівців психолого-педагогічного профілю. Творча особистість може бути сформована завдяки креативному педагогу, з індивідуальним стилем діяльності, який шукає нестандартні рішення, продукує нові ідеї, відходить від шаблонів. Творче мислення і уяву, оригінальний підхід, ініціативність, швидка реакція необхідні педагогу на кожному етапі роботи з обдарованою особистістю. Дослідження вчених засвідчують складність і неповторність творчості в педагогічній діяльності порівно із творчістю в науці, мистецтві, техніці.

Список використаних джерел:

1. Андреев В. И. Диалектика воспитания и самовоспитания творческой личности / В. И. Андреев. – Казань, 1988. – 237 с.
2. Голюк О.А. Обґрунтування компонентів творчого потенціалу майбутнього педагога ДНЗ та школи І ступеня / О.А. Голюк // Сучасні технології розвитку професійної майстерності майбутніх учителів : матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції, 28 жовтня 2015 р. // FOLIA COMENIANA : вісник Польсько-української науково-дослідної лабораторії дидактики імені Я. А. Коменського. – Умань : ФОП Жовтий, 2015. – С. 38- 42.
3. Голюк О.А. Становлення суб'єктної позиції майбутніх вихователів ДНЗ та вчителів початкової школи в процесі фахової підготовки / О.А.Голюк // Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти в контексті європейських освітніх стратегій: збірник матеріалів науково-практичної конференції викладачів і студентів інституту педагогіки, психології і мистецтв (Вінниця, ВДПУ ім. М.Коцюбинського, 6-8 квітня 2016 р.) / за ред. Г.С.Тарасенко; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, інститут педагогіки, психології і мистецтв. – Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2016. – Вип. 5. – С. 275-279.
4. Голюк О.А. Особливості підготовки майбутніх викладачів дошкільної педагогіки в контексті реформування вищої освіти України / О.А. Голюк // Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти в контексті європейських освітніх стратегій: зб. мат. наук.-практ. конф.– Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2015. – Вип.4. – С. 437-440.
5. Демченко Е.П. Формирование креативной компетентности будущих педагогов в контексте подготовки к работе с одаренными детьми / Е.П.Демченко, Ивета Кепуле // «Young Scientist» («Молодий вчений»). – 2018. – № 5.2 (57.2). – Май / Травень. – С.28-35.
6. Демченко О. Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти до розвитку соціальної обдарованості дітей в проблемному полі педагогіки вищої школи / О.Демченко // Людинознавчі студії : збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Педагогіка»

/ ред. кол. М. Чепіль (головний редактор) та ін. – Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка. – Випуск 6/38 (2018).- С.116-130.

7. Демченко О.П. Формування у майбутніх учителів уміння створювати виховуючі ситуації: інноваційний підхід / О.П.Демченко // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: 36. Наук.пр. у 2-х час. – Ч.2. / Редкол. І.А.Зязюн та ін. – Київ-Вінниця: ДОВ Вінниця, 2002. – С. 39-43.

8. Жосан О.Е. Концептуальні засади підготовки вчителів до роботи з обдарованими учнями [Електронний ресурс] / О.Е. Жосан. – Режим доступу: cmsps.edukit.kr.ua/Files/downloads/obdarovani.doc.

9. Имбер В.И. Подготовка будущих воспитателей дошкольных учебных заведений с использованием современных информационных технологий // Инновационные подходы в образовательном процессе высшей школы: национальный и международный аспекты: сборник статей международной научно-практической конференции, посвященной 50-летию Полоцкого государственного университета, Новополоцк, 8-9 февр. 2018 г. / Полоцкий государственный университет ; под. ред. Ю. П. Голубева, Н. А. Борейко. – Новополоцк, 2018. – С. 107-110.

10. Кан-Калик В.А. Педагогическое творчество учителя / В.А.Кан-Калик, Н.Д.Никандров. - М, 1987. - 159 с.

11. Концепція розвитку освіти на період 2015-2025 років [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://base.kristti.com.ua/wp-content/uploads/2016/10/konczepczya.pdf>.

12. Крутій К.Л. Природничо-наукова підготовка майбутніх учителів початкової школи засобами STEAM-освіти / Крутій К.Л., Стахова І.А.//Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми // 36. наук. пр. - Випуск 51 / редкол. - Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2018. – С. 391-395.

13. Лазаренко Н. І. Зміст, структура і основні напрямки діяльності наукової лабораторії педагогічної майстерності викладача вищої школи // Професійна компетентність педагога в умовах оновлення змісту освіти та вимог ринку праці: зб. Матеріалів III регіональної наук.-практ. конфер. – Т. 15. – С. 24-26.

14. Лазаренко Н. І. Теоретико-методологічні засади підготовки фахівців в умовах сучасних трансформаційних змін / Н. І. Лазаренко // Actual question and problems of development of social sciences : Conference Proceedings. – Kielce: Holy Cross University. – P.172-175.

15. Лазаренко Н. И. Формирование лекторского мастерства преподавателя в условиях вхождения в европейское образовательное пространство [Publicasia bola vydana elektronicky v Digitalnej kniznici UK RU] / Н. И. Лазаренко // Zbornik prispevkov z medzinarodnej Presovevedeckej konferencie konanej dria 18. Maja 2018 na Katadre andragogaky, Fakulta humanitnych a prirodych vied Presovskej university v Presove. URL: P150-161. <http://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Lukasova3>.

16. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки [Електронний ресурс] / Міністерство освіти і науки України. – Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>.

17. Підготовка вихователя до розвитку особистості дитини в дошкільному віці : монографія / Г. В. Беленька, О. Л. Богиніч, З. Н. Борисова та ін. ; за заг. ред. І. І. Загарницької. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – 310 с.

18. Шикиринська О.В. Індивідуальна освітня траєкторія у формуванні педагогічної компетентності майбутнього вчителя початкової школи [Електронний ресурс.] / О.В.Шикиринська // Наукові конференції та семінари Київського університету імені Бориса Грінченка, Професійна підготовка сучасного педагога: виміри міжнародного співробітництва, 22 травня, 2018. –Режим доступу: <https://goo.gl/1NzQhA>.

19. Epstein R. (2005). Generativity theory and creativity. In M.A. Runco & R.S. Albert (Eds.), Theories of creativity (Rev. ed.). Cresskill, NJ: Hampton Press.

20. Lazarenko N. I. Higher Education in Ukraine: Ensuring the Quality of Education / N. I. Lazarenko, V. V. Kaplinski // International Scientific-Practical Conference Theoretical and applied researches in the field of pedagogy, psychology and social sciences: Conference Proceedings, December 28-29, 2016. Kielce: Holy Cross University. – P.98-101.

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ ДО ЗДІЙСНЕННЯ НАСТУПНОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ І ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Альона Кондратович, здобувач ступеня вищої освіти «бакалавр»

*Науковий керівник: В.Д.Мелаш, кандидат педагогічних наук, доцент
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана
Хмельницького(Україна)*

PREPARATION OF TEACHER OF NEW UKRAINIAN SCHOOL TO REALIZATION OF THE FOLLOWING OF PRESCHOOL AND PRIMARY EDUCATION

Alona Kondratovych, bachelor's student

Bohdan Khmelnytskyi Melitopol State Pedagogical University (Ukraine)